

2197-36

Provincie Noord-Brabant

Richtlijnen MER Waterberging Diesdonk

Richtlijnen MER Waterberging Diesdonk

Auteur

ing. W.A.J.M. Michels

drs. J.H.A.M. van der Wijst

Datum

23 maart 2009

Voorwoord

Het waterschap Aa en Maas heeft het voornemen op het punt waar de Astense Aa uitmondt in de Aa, ten westen en noordwesten van Diesdonk, ruimte te creëren voor waterberging. Het primaire doel van deze waterberging is het voorkomen van wateroverlast in het stedelijk gebied benedenstrooms. Helmond en 's-Hertogenbosch moeten worden ontzien.

In het recente verleden is in het plangebied reeds meerdere malen sprake geweest van wateroverlast. Het onderlopen van Diesdonk is een gevolg van toenames in de waterafvoer enerzijds en beperkingen in de hydraulische capaciteit anderzijds. De pieken in de waterafvoer zijn het gevolg van aanpassingen in het landschap zoals verstedelijking en drooglegging landbouwgebieden. Ter plekke wordt de afvoer beperkt door de sifonconstructie onder de Zuid-Willemsvaart. Verder spelen de verwachte klimatologische veranderingen een belangrijke rol. Naar verwachting leidt dit tot hevigere buien en meer pieken in het waterafvoer. Mede gelet op dit laatste neemt de behoefte aan robuuste afvoersystemen toe met voldoende ruimte voor waterberging.

Om deze waterberging mogelijk te maken moeten de bestemmingsplannen van de gemeenten Asten, Deurne en Helmond worden aangepast. Aangezien een deel van het plangebied binnen de ecologische hoofdstructuur ligt, heeft het waterschap er voor gekozen om ter ondersteuning van de besluitvorming over het bestemmingsplan de procedure van de milieueffectrapportage te doorlopen.

Initiatiefnemer in deze procedure is het Waterschap Aa en Maas. De gemeenteraden van de gemeenten Asten, Deurne en Helmond zijn in feite het bevoegd gezag. Omdat het een gemeentegrens overschrijdend belang betreft en de aanpak van de Waterberging Diesdonk ook gemeentegrens overschrijdend is, treedt de Provincie Noord-Brabant op als coördinerend bevoegd gezag betreffende de m.e.r.-procedure.

Bij brief van 25 november 2008 is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het MER. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in het Brabants Dagblad op 19 november 2008.

De Commissie voor de m.e.r. en andere adviseurs zijn in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de Richtlijnen voor het MER. Op 8 december 2008 heeft er in Asten een openbare informatie- en inspraakavond plaatsgevonden. Het verslag van deze avond is als bijlage bij deze richtlijnen opgenomen. De commissie voor de m.e.r. heeft op 27 januari 2008 haar advies voor de richtlijnen uitgebracht. Deze richtlijnen zijn gebaseerd op het advies van de Commissie voor de m.e.r.. Tevens is de inspraaknota bij deze richtlijnen gevoegd. Daarin is aangegeven hoe in de richtlijnen met de binnengekomen adviezen en opmerkingen rekening is gehouden.

Inhoud

1	Hoofdpunten voor het MER	6
2	Achtergrond en beleidskader	7
2.1	Achtergrond en doel	7
2.2	Wettelijk- en beleidskader	7
3	Voorgenomen activiteit en alternatieven	9
3.1	Voorgenomen activiteit	9
3.2	Referentie	9
3.3	Alternatieven	9
3.4	Meest milieuvriendelijk alternatief	10
4	Bestaande milieusituatie en milieugevolgen	11
4.1	Algemeen	11
4.2	Bodem en water	11
4.3	Natuur	12
4.4	Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)	13
4.5	Hinderaspecten	14
5	Overige aspecten	15
	Inspraaknota	17
	Verslag informatie- en inspraakbijeenkomst	23

Richtlijnen MER Waterberging Diesdonk

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben:

- gelet op de Wet Milieubeheer (hoofdstuk 7);
- gelet op de Startnotitie Waterberging Diesdonk d.d. 23 april 2008;
- gelet op de binnengekomen inspraakreacties op de Startnotitie Waterberging Diesdonk;
- gelet op het verslag van de hoorzitting gehouden op 8 december 2008;
- gelet op het advies van de Commissie voor de Milieueffectrapportage d.d. 27 januari 2008;
- gelet op de nota van inspraak;

op 23 maart 2009, in aanvulling op de Startnotitie, de navolgende Richtlijnen voor het MER Waterberging Diesdonk vastgesteld:

1 Hoofdpunten voor het MER

De volgende punten worden beschouwd als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- een heldere (kwantitatieve) probleemschets;
- een onderbouwing van de locatiekeuze voor de waterberging;
- inzicht in de effecten (in positieve en negatieve zin) op de ecologische hoofdstructuur (EHS);
- inzicht in de mate waarin de andere wateropgaven (uit onder meer de Kaderrichtlijn water) en nevendoelestellingen ten aanzien van natuur, recreatie en cultuurhistorie worden meegenomen en invulling krijgen;
- inzicht in de mogelijkheden om aan te sluiten bij landschapsvormen en cultuurhistorische waarden in het gebied en hoe deze zouden kunnen worden versterkt.

Om deze hoofdpunten goed te kunnen beoordelen is van belang dat het MER een zelfstandig leesbare samenvatting bevat.

In de volgende hoofdstukken wordt meer in detail weergegeven welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Richtlijnen bouwen voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat in deze Richtlijnen niet wordt ingegaan op de punten die in de startnotitie voldoende aan de orde komen.

2 Achtergrond en beleidskader

2.1 Achtergrond en doel

Ga in het MER in op de veranderingen die zijn opgetreden en mogelijk nog gaan optreden (mede door klimaatverandering) in het stroomgebied van de Aa, de maatregelen die al zijn getroffen om mogelijke overlast door die veranderingen te verminderen en de mogelijkheden om de resterende waterproblemen op te lossen.

Deze m.e.r. kent al een voorgeschiedenis, waarin keuzen zijn gemaakt over de locatie van het waterbergingsgebied. Vat in het MER kort de gemaakte keuzen en de onderbouwing daarvan samen. Geef daarbij een doorkijk naar totale opgave in het stroomgebied van de Aa. Ga daarbij in hoofdlijnen in op:

- welk deel de waterberging Diesdonk bijdraagt aan de totale te realiseren waterbergingsopgave. Geef tevens aan voor welk gebied de waterberging bedoeld is, welk volume gerealiseerd moet worden en welke frequentie en duur van inundatie zijn voorzien;
- welke voor en nadelen er aan de verschillende locaties kleven voor
  - de functie berging;
  - en voor meeliftende doelstellingen als natuur, landschap en recreatie, en andere actuele en toekomstige ruimtelijke gebruiksfuncties.

Geef in hoofdlijnen aan welke afwegingen bij de keuzes van verschillende locaties zijn gemaakt.

Bespreek welke natuurdoelen (doelsoorten en natuurdoeltypen) worden nagestreefd, op welke locatie en wat de hydro-ecologische en landschappelijke randvoorwaarden zijn om deze doelen te bereiken.

Het is wenselijk om de doelen zo te beschrijven dat ze in het besluitvormingsproces een rol kunnen vervullen:

- bij de afbakening van te beschrijven alternatieven en het verhelderen waarom andere oplossingen buiten beschouwing worden gelaten;
- bij de rangschikking van alternatieven op doelbereik.

2.2 Wettelijk- en beleidskader

In hoofdstuk 3 van de startnotitie wordt een overzicht gegeven van de relevante beleidskaders. In het MER moet dit wettelijk kader en het beleidskader worden uitgewerkt naar de randvoorwaarden die wetgeving en beleid stellen aan het voornemen.

Ga daarbij ook in op:

- het ontwerp Waterbeheersplan Aa en Maas 2010-2015¹;
- het kader voor de ingebruikname van de waterberging (zoals bijvoorbeeld noodverordeningen).

Het verdient aanbeveling te komen tot een goede inhoudelijke afstemming met het Integraal Gebiedsplan Astense Aa, dat thans in voorbereiding is².

---

¹ Besteed aandacht aan onder meer de relatie met de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR).

² Zie zienswijze 3 van de Dienst Landelijk Gebied.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Voorgenomen activiteit

In de startnotitie wordt de voorgenomen activiteit (waterberging) kort toegelicht. Werk dit verder uit in het MER. Neem een kaart op van het plangebied en het voor milieueffecten relevante studiegebied met daarop bebouwing, ecologisch gevoelige en kansrijke gebieden en de mogelijke begrenzing van de waterbergingslocatie.

Ga in op de mogelijkheden van versterking van de EHS, waar potenties voor natuur zitten en op basis waarvan dat is bepaald³. Het MER moet informatie opleveren voor de locatiekeuze en begrenzing en voor de uiteindelijke inrichting en het beheer van het gebied. Detailleer de in het MER te beschrijven informatie zó, dat de uiteindelijke locatie voor het waterbergingsgebied concreet begrensd kan worden in de bestemmingsplannen.

3.2 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten of die in een vergaand stadium van de besluitvorming zitten.

Voor zover tijdens het opstellen van het MER nog geen besluit genomen is over de mogelijke aanleg van een bedrijventerrein in het kader van MEROS⁴ nabij de beoogde waterberging, wordt geadviseerd met twee scenario's te werken: met en zonder bedrijventerrein.

Maatregelen die voortvloeien uit de Kaderrichtlijn Water (KRW) dienen onderdeel uit te maken van de referentiesituatie, voor zover deze gepland zijn vóór 2015 (de eerste planperiode voor de KRW) en voor zover deze geen onderdeel zijn van het voornemen.

3.3 Alternatieven

Het voornemen is uitgewerkt in twee alternatieven: het Basisalternatief en het Basisalternatief-plus. Ga in op het keuzeprocés en de daarin gemaakte afwegingen die

---

³ Welke natuur gerealiseerd kan worden hangt niet alleen af van beheer- en inrichtingsmaatregelen, maar is ook afhankelijk van de landschapsecologische context. Hierbij staat de lagenbenadering centraal. In beekdalen bepalen onder meer specifieke geomorfologische, bodemkundige en hydrologische randvoorwaarden de (on)mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Een gerichte hydro-ecologische studie waarin o.m. de verspreiding indicatorsoorten wordt beschouwd kan hier op eenvoudige wijze een beeld van schetsen.

⁴ In het MEROS (MER oostelijk deel van de stedelijke regio) wordt gekeken naar verschillende verstedelijkingsalternatieven voor de regio Helmond.

hebben geleid tot deze alternatieven. Geef daarbij aan welke alternatieven zijn beschouwd, waarom bepaalde alternatieven zijn afgefallen, en welke milieuafwegingen daarin een rol hebben gespeeld.

Wij adviseren om in het MER aan te geven of er mogelijk (combinatie-) alternatieven en varianten zijn die de voordelen van beide alternatieven combineren.

Geef in het MER per alternatief inzicht in:

- de begrenzing en inrichting van de waterbergingslocatie;
- de robuustheid van de maatregelen (ten aanzien van de ontwikkeling van de toekomstige waterafvoer in de periode 2015-2050);
- de frequentie en duur van de inundatie en de manier waarop inlaat en uitlaat van water plaatsvindt;
- de mogelijkheden voor beek(dal)- en landschapsherstel;
- de mogelijkheden voor natuurontwikkeling;
- het beheer.

3.4 Meest milieuvriendelijk alternatief

Wij adviseren een meest milieuvriendelijke alternatief (mma) te ontwerpen waarbij de waterberging gecombineerd wordt met:

- het realiseren van de KRW-wateropgaven;
- het versterken van de landschapsecologische structuur, de landschappelijke kwaliteit van het gebied en de cultuurhistorische waarden.

4 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Beschrijf de gevolgen van de alternatieven in relatie tot de gestelde doelen. Ga in op de mate van doelbereik en de verschillen tussen de alternatieven daarbij. Daarnaast treden er bij realisatie en beheer van het voornemen mogelijk negatieve gevolgen op, bijvoorbeeld door een slechte kwaliteit van het inundatiewater.

Maak bij de beschrijving van deze gevolgen, waar relevant, het onderscheid tussen aanleg- en gebruiksfase.

Volg bij de effectbeschrijving waar relevant een kwantitatieve benadering. Besteed expliciet aandacht aan cumulatie van effecten. Het gaat hierbij niet alleen om het optellen van verschillende milieueffecten van het voornemen zelf, maar ook om het beoordelen van de stapeling met effecten van andere ontwikkelingen en activiteiten in de omgeving.

4.2 Bodem en water

Ga in het MER in op de huidige bodemsamenstelling en -kwaliteit⁵. Bespreek welke consequenties deze bodemsamenstelling en -kwaliteit heeft voor de herinrichting.

Ga in op mogelijke gevolgen of verstoringen bij de aanlegfase (grondverzet kan leiden tot verspreiding van verontreinigingen).

Beschrijf de inrichting van het waterbergingsgebied, de maatregelen die nodig zijn om de waterberging te realiseren en de gevolgen daarvan voor de grondbalans.

Geef in het MER aan of het voornemen gevolgen heeft voor de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit na ingebruikname van het bergingsgebied. Denk hierbij aan de kwaliteit van het inundatiewater, van het slib en van in het inundatiewater meegevoerde organisch stof⁶⁺⁷. Geef inzicht in de huidige en toekomstige waterkwaliteit en welke effecten te verwachten zijn van vernatting, verwijdering toplaag en inlaat van gebiedsvreemd water. Geef aan met welke maatregelen en op welke termijn het Goede Ecologische Potentieel (GEP) in de beken gehaald kan worden.

Beoordeel de effecten van de inlaat van oppervlaktewater in het waterbergingsgebied (waar, wanneer, hoeveel, hoelang, met welke waterkwaliteit) zoveel mogelijk op basis van kwantitatieve informatie. Geef eveneens de effecten van het voornemen op peilwijzigingen bij maatgevende afvoer, op grondwaterstanden en op verandering in kwel of infiltratie.

⁵ In de startnotitie wordt gesproken over hoge nutriëntgehalten en lichte verontreinigingen met zware metalen.

⁶ Onder andere nutriëntenlast, eutrofiërende werking van een hoge sulfaatbelasting op veenbodems of mesotrofiërende werking van aan (in oppervlakte water voorkomend) organische stof gebonden ijzer, vrijkomen van fosfaat uit geïnundeerde landbouwgronden en toxische werking van zware metalen.

⁷ Zie hiervoor ook: Kemmers, R.H., A.P. Grootjans, M. Bakker, G.J. Baaijens, J. Nijp & G. van Dijk (2007) Leidt bevoeiing van schraallanden tot eutrofiering? De Levende Natuur 108/3.

4.3 Natuur⁸

Beschrijf de (landschaps)ecologische structuur van het plangebied waarbij ook de omgeving van het plangebied wordt betrokken. Schets welke habitats en soorten (potenties, vegetatiereeksen) bij de verschillende kwelzones horen en wat de huidige situatie is. Geef inzicht in de verspreiding van indicatorsoorten. Ga in op de kwelstromen die van invloed kunnen zijn op deze soorten en hoe deze kwelstromen mogelijk worden beïnvloed. Beschrijf in het MER welke gevolgen het voornemen heeft op de ecologische relaties binnen het studiegebied, zowel positief als negatief. Geef aan voor welke soorten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor de populaties betekenen. Beschrijf in geval van negatieve effecten mitigerende maatregelen die de gevolgen kunnen beperken of voorkomen.

Daarbij zijn onder meer de volgende aandachtspunten van belang:

- de effecten die voortkomen uit de periode, frequentie en duur van de inundaties;
- de effecten van de kwaliteit van het te bergen water op de vegetatie en fauna in het plangebied.

Gebiedsbescherming

Beschrijf de mogelijke invloed van het voornemen op (beschermde) natuurgebieden zoals Natura 2000-gebieden en de ecologische hoofdstructuur (EHS). Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef per gebied de status aan.

Een deel van het plangebied ligt in de EHS. Geef aan of de geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden' worden aangetast en/of versterkt en of het voornemen past binnen het toetsingskader⁹. Ga tevens in op de te realiseren ecologische verbindingzone langs de Astense Aa en langs de Zuid-Willemsvaart en op overige beschermde natuurgebieden zoals de Groene Hoofdstructuur (GHS).

Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied en geef aan tot welke categorie deze soorten behoren. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen op de standplaats (planten) of het leefgebied (dieren) van deze soorten en bepaal in hoeverre verbodsbepalingen¹⁰ mogelijk overtreden worden. Beschrijf mitigerende maatregelen die de aantasting kunnen beperken of voorkomen.

⁸ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de Natuurbeschermingswet 1998 en de specifieke gebiedsbescherming. Hier is tevens uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

⁹ Het toetsingskader is beschreven in de Nota Ruimte, Spelregels EHS en/of provinciale uitwerkingen daarvan.

¹⁰ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

4.4 Landschap

Ga in op de effecten van het voornemen op landschap en cultuurhistorie. Het landschap hangt in dit gebied mede samen met het historische landgebruik, het (vroegere) watersysteem en bevoeiingsystemen. Wij adviseren daarom in aanvulling op de landschapsecologische systeembeschrijving aan te geven hoe het (cultuurhistorische) landschap hiermee samenhangt¹¹.

Beschrijf daarbij:

- welke landschappelijk of cultuurhistorisch belangrijke elementen op welke locatie(s) in het plangebied voorkomen. Besteed daarbij ook aandacht aan voormalige bevoeiingssystemen en molenkolken;
- wat de kenmerken van deze belangrijke elementen zijn;
- hoe deze elementen functioneerden en hoe de samenhang tussen elementen is;
- (op hoofdlijnen) waar, wanneer en in welke mate in het verleden inundaties zijn opgetreden, wat de waterkwaliteit toen was en welke veranderingen daarin zijn opgetreden;
- (op kaart) waar nog resten bestaan van vroegere waterbeheerssystemen.

Neem in het MER een beschrijving op van de archeologische verwachtingswaarden. Wanneer uit bureauonderzoek blijkt dat er mogelijk archeologische vindplaatsen aanwezig zijn dan dient door veldonderzoek te worden vastgesteld of dit inderdaad zo is¹². Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen is en of deze behoudenswaardig zijn¹³. Indien er mogelijk archeologische waarden door de plannen beïnvloed worden, dienen die waarden door inventariserend veldonderzoek verder in beeld te worden gebracht voor die plaatsen waar gegraven wordt¹⁴.

Beschrijf - indien aanwezig - hoe negatieve effecten op archeologische resten, cultuurhistorische waarden en karakteristieke landschappen voorkomen of beperkt zullen worden. Geef tevens aan waar positieve effecten verwacht mogen worden, bijvoorbeeld door herstel, bescherming of versterking van aanwezige archeologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

---

¹¹ Deze systeembeschrijving kan gestructureerd worden door bijvoorbeeld gebruik van de lagenbenadering. De onderste laag (geologie, geomorfologie hydrologie, bodem, vegetatie, fauna) zal de bovenliggende lagen (cultuurhistorie, huidig en historisch landgebruik) hebben beïnvloed.

¹² De zienswijze van het RACM (reactie 2, nota van inspraak) vraagt om karterend booronderzoek.

¹³ Hiertoe dienen voor het MER de onderzoeksstappen 'bureauonderzoek', 'inventariserend veldonderzoek karterende fase' en 'inventariserend veldonderzoek waarderende fase' te worden doorlopen, voorzover de resultaten van de voorafgaande onderzoeksstap hier aanleiding toe geven.

¹⁴ Waterberging is in principe een conserverende methode voor archeologische waarden.

Wij adviseren om de karakteristieken van het landschap te visualiseren. Geef daarbij een waardering van deze karakteristieke elementen¹⁵. Visualiseer tot slot het effecten van de alternatieven op het landschap.

4.5 Hinderaspecten

Volstaan kan worden met een kwalitatieve beschrijving van de hinderaspecten.

Denk daarbij aan:

- bereikbaarheid voor omwonenden en recreanten;
- (grond)wateroverlast woningen en bedrijven;
- belemmering grondgebruik en bedrijfsvoering.

Beschrijf de veranderingen die voor deze aspecten in de omgeving ontstaan door de voorgenomen activiteit. Ga tevens in op mogelijk mitigerende maatregelen.

---

¹⁵ Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van (1) de (regionale) kenmerkendheid, (2) de zeldzaamheid, (3) de gaafheid en (4) de vervangbaarheid.

5 Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' dient het MER te voldoen aan de wettelijke voorschriften.

Inspraaknota

Startnotitie MER Waterberging Diesdonk

De Startnotitie MER Waterberging Diesdonk heeft in de periode van 21 november 2008 tot en met 9 januari 2009 ter inzage gelegen.

Startnotitie MER:

Op 8 december 2008 heeft een informatie- en inspraakavond plaatsgevonden. Er zijn schriftelijk 8 inspraakreacties ingediend en tijdens de inspraakavond zijn 3 mondelinge inspraakreacties ingebracht.

Overzicht reacties

De ingediende zienswijzen worden in dit overzicht om praktische redenen samengevat weergegeven.

Dit betekent niet dat de onderdelen van de zienswijzen die niet expliciet worden genoemd, niet betrokken worden bij de beoordeling. De zienswijzen worden in hun geheel beoordeeld zoals zij zijn ingediend.

Reactie 1

Indiener reactie: Dienst Landelijk Gebied,
namens de Stuurgroep Astense Aa
Postbus 1180
5004 BD Tilburg

In het kader van: Startnotitie MER Waterberging Diesdonk

Samenvatting:

Aanleiding voor het inspreken is de overlap die er bestaat tussen het projectgebied van waterberging Diesdonk en het project Astense Aa. Verwezen wordt naar de "Projectnota integrale gebiedsuitwerking Astense Aa", de bouwstenen "Inrichtingsschets Beekherstel, EVZ en waterberging", "Houtskoolschets Astense Aa", "Bouwsteen Cultuurhistorie" en "Bouwsteen Landbouwanalyse". Genoemde rapporten zijn bijgevoegd.

1. Inspreker vraagt om rekening te houden met en afstemming te vinden met:
  - 1.1. De integrale doelen van het project Astense Aa zoals omschreven in de Projectnota Astense Aa;
  - 1.2. de planinhoud van de opgestelde bouwstenen voor het project Astense Aa;
  - 1.3. het verdere planvormingsproces van het project Astense Aa, waarbij onder andere het Integraal Gebiedsplan (IGP) Astense Aa wordt opgesteld.
2. Specifiek aandacht wordt gevraagd voor het gebied waarin beide projecten een overlap hebben. In de Houtskoolschets Astense Aa is het gebied stroomafwaarts van de Vlierdenseweg/Deurneseweg aangemerkt als "Vloeiende loop". De betekenis hiervan lijkt niet overeen te komen met de voorgestelde kades zoals te zien in figuur 2.3 op blz. 9 van de Startnotitie MER Waterberging Diesdonk.

Wijze van verwerking in de richtlijnen:

1. en 2. Onder § 2.2 van de Richtlijnen is aangegeven dat inhoudelijke afstemming gezocht dient te worden met het in voorbereiding zijnde Integraal Gebiedsplan Astense Aa.

Reactie 2

Indiener reactie: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten
Postbus 1600,
3800 BP Amersfoort

In het kader van: Startnotitie MER Waterberging Diesdonk

Samenvatting:

Inspreker brengt in zijn reactie de volgende punten naar voren:

1. Het “basialternatief” en het “basialternatief plus” kunnen negatieve effecten opleveren voor mogelijk in de bodem aanwezige archeologische waarden. Als gevolg van het afgraven van de bouwvoor over een grote oppervlakte kunnen archeologisch waardevolle lagen verdwijnen. Een effectbeschrijving en –vergelijking ten behoeve van het bodemarchief is dan ook wenselijk.
2. Aanbevolen wordt een archeologisch bureauonderzoek te laten opstellen en dit te laten combineren met een karterend booronderzoek. Hiermee wordt vastgesteld of archeologische waarden in het plangebied daadwerkelijk aan- of afwezig zijn. Indien blijkt dat er zones zijn met archeologische waarden, kunnen mitigerende maatregelen voorgesteld worden. De uitkomsten van het onderzoek kunnen daarnaast ook gebruikt worden voor het maken van keuzes in het ruimtelijk en technisch ontwerp van het gebied.
3. Beoordeel de effecten van wijzigingen van de grondwaterstanden op het bodemarchief. Daling van de grondwaterstand kan tot gevolg hebben dat eerder geconserveerde eeuwenoude resten ongedocumenteerd verloren gaan. Het op te stellen grondwatermodel kan hiervoor gebruikt worden.
4. Kunnen geen mitigerende maatregelen getroffen worden, dan zal het onderzoek vervolgd moeten worden met een waardestelling door middel van proefsleuven, met als doel de behoudwaardigheid van de archeologische overblijfselen vast te stellen. Indien deze waarden voldoende belangwekkend zijn, moeten zij voorafgaand aan de voorgenomen activiteit worden gedocumenteerd door middel van opgraving.

Wijze van verwerking in de richtlijnen:

1. t/m 4. In § 4.4 van de Richtlijnen wordt ingegaan op hoe de archeologische waarden van het plangebied in kaart gebracht moeten worden in het MER. Hierbij wordt verwezen naar deze ingebrachte zienswijzen.

Reactie 3

Indiener reactie: ZLTO Asten,
p.a. mevr. J. Aarts - Wulmsen
Broekstraat 2a,
5725 TL Heusden

In het kader van: Startnotitie MER Waterberging Diesdonk

Samenvatting:

Inspreker brengt de volgende punten naar voren:

Door de grootte van de geplande waterberging maakt inspreker zich zorgen over de impact die het plan heeft voor de agrarische sector. Zij vindt het daarom belangrijk dat de volgende aspecten goed onderzocht worden in het MER:

1. De gevolgen voor het grondwaterpeil in een grotere omgeving.
2. Het onttrekken van landbouwgrond legt extra druk op de grondprijzen in deze omgeving.
3. De gevolgen voor het waterpeil in de beken bovenstrooms (m.n. Beekerloop en Astense Aa).
4. De mogelijkheden voor landbouwgronden in het gebied, afhankelijk van de inundatiefrequentie.
5. Kan peilgestuurde drainage een optie zijn om de gronden doelmatig voor de landbouw te kunnen blijven gebruiken?
6. De gevolgen van de aanleg van nieuwe natuur in combinatie met waterberging voor de omliggende landbouw.
7. De mogelijkheden voor windenergie in het gebied, in het kader van duurzaamheid en meervoudig ruimtegebruik.

Wijze van verwerking in de richtlijnen:

1. In de Richtlijnen (§ 4.2) is opgenomen dat de effecten van wijzigingen van grondwaterstanden in beeld gebracht moeten worden. Tevens is onder § 4.5 opgenomen dat de mogelijke hinder door (grond)wateroverlast voor woningen en bedrijven in beeld gebracht moet worden.
2. , 4., 5. en 6. In § 4.5 van de Richtlijnen is aangegeven dat de mogelijke (grond)wateroverlast voor woningen en bedrijven en de belemmering voor grondgebruik en bedrijfsvoering in beeld gebracht moeten worden evenals mogelijke mitigerende maatregelen.
3. In §6.2 van de Startnotitie is reeds aangegeven dat in het MER met behulp van een hydraulisch model gekeken zal worden naar de oppervlaktewaterstanden in de omgeving van het waterbergingsgebied. Dit is derhalve niet nog eens expliciet opgenomen in de Richtlijnen.
7. Het opnemen van windenergie in het plangebied maakt geen deel uit van de voorgenomen activiteit. In de Richtlijnen is opgenomen dat beschreven dient te worden wat de doelen van het initiatief zijn en waarom andere oplossingen buiten beschouwing worden gelaten.

Reactie 4

Indiener reactie: H.E. van Berlo
Heibergweg 1,
5704 BM Helmond

In het kader van: Startnotitie MER Waterberging Diesdonk

Samenvatting:

Inspreker heeft een rundveehouderij aan de Heibergweg 1 te Helmond. Een groot gedeelte van de landbouwgronden behorende tot dit bedrijf liggen aan de Astense Aa, nabij het plangebied zoals opgenomen in figuur 1.1 van de Startnotitie. In deze figuur zijn deze gronden zacht oranjegeel gekleurd. Op de gronden wordt gras en maïs geteeld. In de startnotitie is aangegeven dat deze gronden sporadisch als waterberging zullen gaan functioneren en dat dit goed te combineren is met het huidige grondgebruik.

1. Bij bedoelde gronden zal door waterberging de waterstand tijdelijk stijgen en vernatting optreden. Dit heeft nadelige gevolgen voor het landbouwkundig gebruik. Denk daarbij aan kortere benuttingstijd van de grond, gewassen die niet meer geteeld kunnen worden, moeilijkere toegankelijkheid voor landbouwmachines en meer ongedierte.
2. In de Startnotitie is aangegeven dat waterberging noodzakelijk is vanwege toekomstige extremere regenval. Inspreker is van mening dat de wateroverlast veroorzaakt wordt door steeds uitbreidende industrie en verstedelijking. Waarom moeten de grondgebruikers opdraaien voor de problemen die door anderen worden veroorzaakt. Landbouw en waterberging gaan niet samen.

Wijze van verwerking in de richtlijnen:

1. In de Richtlijnen (§ 4.2) is opgenomen dat de effecten van wijzigingen van grondwaterstanden in beeld gebracht moeten worden. Tevens is onder § 4.5 opgenomen dat de mogelijke hinder door (grond)wateroverlast voor woningen en bedrijven in beeld gebracht moet worden.
2. Deze zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen. Voor wat betreft het samengaan van landbouw en waterberging verwijzen wij naar punt 1.

Reactie 5

Indiener reactie: J. v.d. Heuvel,
Diesdonk 45,
5724 PJ Ommel

In het kader van: Startnotitie MER Waterberging Diesdonk

Samenvatting:

Inspreker heeft een agrarisch bedrijf direct langs de te ontwikkelen waterberging Diesdonk.

Inspreker vraagt daarom aandacht voor de volgende zaken in het MER:

1. De effecten van (tijdelijke) inundatie op de grondwaterstanden op zijn percelen en gebouwen.
2. De effecten van waterstandverhoging in waterloop nr. 276001 op de waterhuishouding in en rond de woning van inspreker (de woning is geheel onderkelderd).
3. De effecten van kwelwater op de landbouwgronden van inspreker. De Aaweg is de enige barrière tussen de grond van inspreker en de waterberging.
4. Het aantrekken van nieuwe diersoorten als gevolg van de aanwezigheid van extra water, mag geen aanleiding zijn de omliggende gronden in de toekomst aan te wijzen als beschermd (vogel) gebied.
5. Optredende schade op percelen buiten de kades dient adequaat vergoed te worden.

Wijze van verwerking in de richtlijnen:

1. 2. en 3. In de Richtlijnen (§ 4.2) is opgenomen dat de effecten van wijzigingen van grondwaterstanden in beeld gebracht moeten worden. Tevens is onder § 4.5 opgenomen dat de mogelijke hinder door (grond)wateroverlast voor woningen en bedrijven in beeld gebracht moet worden.
4. In § 4.3 van de Richtlijnen is vastgelegd dat de effecten op de natuur (flora en fauna) in beeld gebracht moeten worden.
5. In § 4.5 van de Richtlijnen is aangegeven dat de hinderaspecten van het voornemen in beeld gebracht moeten worden waarbij o.a. aandacht besteed moet worden aan de belemmering

voor grondgebruik en bedrijfsvoering. Hierbij moet ingegaan worden op mogelijk mitigerende maatregelen. Hierbij kan ingegaan worden op een mogelijke schadevergoedingsregeling.

Reactie 6

Indiener reactie: P. Schellekens,
Heikantsestraat 64,
4909 BR Oosteind

In het kader van: Startnotitie MER Waterberging Diesdonk

Samenvatting:

Inspreker maakt bezwaar tegen de voorgenomen plannen voor het ontwikkelen van het waterbergingsgebied Diesdonk.

1. Waterberging legt zeer grote beperkingen op aan het gebruik van landbouwgronden. Hierdoor is een normale uitoefening van een agrarisch bedrijf niet meer mogelijk. Hierdoor vindt ook waardevermindering van de agrarische gronden plaats.
2. Inspreker stelt een alternatief voor waarbij een strook grond langs de Aa en Astense Aa wordt aangekocht, waardoor de Aa en Astense Aa verbreed kunnen worden. De rest van de agrarische gronden kunnen dan gespaard worden.

Wijze van verwerking in de richtlijnen:

1. In § 4.5 van de Richtlijnen is aangegeven dat de hinderaspecten van het voornemen in beeld gebracht moeten worden waarbij o.a. aandacht besteed moet worden aan de belemmering voor grondgebruik en bedrijfsvoering. Hierbij moet ingegaan worden op mogelijk mitigerende maatregelen.
2. In § 3.3 van de Richtlijnen is aangegeven dat ingegaan moet worden op het keuzeproces dat geleid heeft tot de voorgenomen alternatieven. Hierbij dient te worden beschouwd waarom bepaalde alternatieven zijn afgevallen. Teven dient aangegeven te worden of er mogelijk (combinatie-) alternatieven en varianten zijn die de voordelen van de beide beschreven alternatieven combineren. Het voorgestelde alternatief in de zienswijze kan hierin afgewogen worden.

Reactie 7

Indiener reactie: Account+,
namens Van den Einden Agro BV en Mts Van den Einden-Maas, beide te
Lierop
Biest 37,
6001 AP Weert

In het kader van: Startnotitie MER Waterberging Diesdonk

Samenvatting:

Genoemde ondernemers hebben landbouwgrond in het gebied in eigendom en/of in gebruik (kadastraal Asten M 1510 en 15110. De gronden zijn in gebruik bij Groentekwekerij A. van den Einden B.V. of de geteelde gewassen worden geleverd aan deze Groentekwekerij.

1. Door de voorgenomen waterberging zullen de genoemde percelen regelmatig inunderen. Hierdoor kunnen deze gronden en de gewassen verontreinigd raken.
2. Volgens de Startnotitie legt de herinrichting van het beekdal beperkingen op aan het agrarisch gebruik. Dit zal tot economische schade leiden voor betreffende ondernemers. Verzocht wordt van de voorgenomen plannen af te zien.

Wijze van verwerking in de richtlijnen:

1. en 2. In § 4.5 van de Richtlijnen is aangegeven dat de hinderaspecten van het voornemen in beeld gebracht moeten worden waarbij o.a. aandacht besteed moet worden aan de belemmering voor grondgebruik en bedrijfsvoering. Hierbij moet ingegaan worden op mogelijk mitigerende maatregelen.

Reactie 8

Indiener reactie: Initiatiefgroep Windpark Diesdonk (R. van Dijk, Fractielid “Leefbaar Asten”, W. Kaag, bestuurslid “Stichting Werkgroep Een Aarde” te Asten, H. Daalder, “Coöperatie Energiebedrijf Oostbrabant i.o.”)
p.a. Kloosterstraat 8,
5724 AH Ommel.

In het kader van: Startnotitie MER Waterberging Diesdonk

Samenvatting:

Inspreekers verzoeken om:

1. In het MER tevens de impact van windmolens in het gebied te onderzoeken en daarbij rekening te houden met de locaties en uitvoering zoals weergegeven in de zienswijzen en bijgevoegde bijlagen.
2. Bij de aanpassingen van de bestemmingsplannen de mogelijkheid tot het realiseren van windmolens in het gebied mogelijk te maken.

Wijze van verwerking in de richtlijnen:

1. Het opnemen van windenergie in het plangebied maakt geen deel uit van de voorgenomen activiteit. In de Richtlijnen is opgenomen dat beschreven dient te worden wat de doelen van het initiatief zijn en waarom andere oplossingen buiten beschouwing worden gelaten.

Verslag informatie- en inspraakbijeenkomst

Startnotitie milieueffectrapportage Waterberging Diesdonk 8 december 2008 (20.00 uur) Nobis-Hotel te Asten

Opening en inleiding

Voorzitter de heer Jos van der Wijst van de provincie Noord-Brabant opent de informatie- en inspraakbijeenkomst en heet de aanwezigen van harte welkom. Hij vervangt deze avond gedeputeerde de heer Hoes, verantwoordelijk gedeputeerde voor deze m.e.r.-procedure. Na een korte uitleg over het doel en verloop van de bijeenkomst geeft hij het woord aan de heer Wilfried Michels, coördinator milieueffectrapportage, directie Ecologie van de provincie Noord-Brabant. De heer Michels geeft een uitleg over het hoe en waarom van milieueffectrapportage in het algemeen en van de startnotitie voor de Waterberging Diesdonk in het bijzonder. Vervolgens houdt de heer Lambert Verheijen, Dijkgraaf van het Waterschap Aa en Maas, een korte inleiding over het te nemen initiatief voor de Waterberging Diesdonk. Tot slot geeft voorzitter Van der Wijst het woord aan de heer Harrie van der Putten van milieuadviesbureau Royal Haskoning, opsteller van deze startnotitie m.e.r. in opdracht van de initiatiefnemers Waterschap Aa en Maas en de gemeenten Asten, Deurne en Helmond. Hij geeft een toelichting op het initiatief en de hoofdlijnen van deze startnotitie.

Waarom een m.e.r.-procedure en een startnotie?

De heer Wilfried Michels, m.e.r.-coördinator van de provincie Noord-Brabant, legt uit dat het op grond van de Wet milieubeheer verplicht is om voor ingrijpende nieuwe initiatieven, zoals grootschalige waterberging of bouwprojecten, voorafgaand eerst een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld. Daartoe dient een formele m.e.r.-procedure te worden doorlopen. Doel van de m.e.r.-procedure is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over de desbetreffende activiteit(en) en het inzichtelijk maken van de mogelijk nadelige gevolgen voor het milieu. In het MER komt te staan welke milieueffecten als gevolg van de nieuw beoogde activiteit(en) zijn te verwachten, in dit geval de waterberging in Diesdonk binnen de gemeentegrenzen van Asten, Deurne en Helmond. Uiteindelijk is het milieueffectrapport een hulpmiddel bij de besluitvorming van de keuzes waar en de manier waarop de waterberging straks gaat plaatsvinden.

Het MER staat overigens nooit op zichzelf, maar is altijd gekoppeld aan een andere procedure, zoals een bestemmingsplanwijziging, milieuvergunningaanvraag of een andere ruimtelijke procedure en is feitelijk een kwaliteitsborging voor het te nemen initiatief. In deze m.e.r.-procedure worden straks alle consequenties voor het milieu van de potentiële waterberging in kaart gebracht. Zo worden onder meer de aspecten landschap, natuur, bodem, grond- en oppervlakte water, veiligheid, ecologie, geomorfologie, cultuurhistorie en archeologie onderzocht. Daarnaast komen ook de gevolgen voor de economie, het woon- en leefmilieu en duurzaam ruimtegebruik in het MER aan de orde. De verzamelde gegevens worden in het MER opgenomen. Het MER is niet

alleen een hulpmiddel bij de besluitvorming, maar draagt ook bij aan een verzakelijking van de discussie tijdens de besluitvorming, doordat veel feiten boven tafel worden gebracht. Daarbij is in deze procedure het Waterschap Aa en Maas de initiatiefnemer en de drie hierboven genoemde gemeenten het bevoegd gezag. Daarnaast treedt de provincie Noord-Brabant op als coördinerend bevoegde gezag.

De startnotitie is de eerste stap in de m.e.r.-procedure voor de waterberging in Diesdonk en biedt op hoofdlijnen informatie over de aanleiding en het doel van het initiatief, de m.e.r.-procedure en het te nemen besluit. De notitie dient de lezer voldoende informatie te geven over het initiatief en de onderwerpen die in het MER onderzocht zullen worden.

Aan de hand van een schema laat de heer Michels zien welke stappen er worden doorlopen in deze m.e.r.-procedure en wanneer alle belanghebbenden hun inbreng kunnen geven. Tijdens de m.e.r.-procedure is er een onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie MER) ingesteld. Deze commissie heeft als belangrijkste taak de kwaliteit te bewaken van het MER-onderzoek. Zij beoordeelt onder meer de startnotitie en de ingekomen reacties op die startnotitie en geeft advies over de richtlijnen voor het MER. Met behulp van de startnotitie en het advies van de Commissie MER stelt het bevoegde gezag de richtlijnen op voor de inhoud van het milieueffectrapport. Het bevoegde gezag vraagt ook nog advies aan diverse wettelijke adviseurs, zoals de regionale directeur van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselveiligheid de Inspectie Milieuhygiëne en het ministerie van OC&W via de Rijksdienst voor Archeologie, cultuurlandschap en monumenten (RACM). Sinds 21 november 2008 tot en met 9 januari 2009 heeft iedereen de gelegenheid om zijn of haar zienswijze m.b.t. deze startnotitie kenbaar te maken. Dit kan schriftelijk of op deze bijeenkomst ook mondeling en desgewenst ook mondeling na een daartoe met de provincie te maken afspraak. Alle inspraakreacties, ook het verslag van deze bijeenkomst, worden via de provincie voorgelegd aan de Commissie MER. De Commissie en de andere wettelijke adviseurs geven vervolgens hun adviezen over de richtlijnen aan het bevoegde gezag (*Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant*), die op haar beurt voorjaar 2009 de richtlijnen voor de uit te voeren MER vaststelt. Deze richtlijnen bepalen in feite voor de initiatiefnemer wat de diepgang en reikwijdte van het MER-onderzoek moet zijn.

Wanneer straks het MER is afgerond, volgt er weer een inspraakperiode voor alle aanwezigen en belanghebbenden.

De heer Michels raadt degenen die willen inspreken aan goed kennis te nemen van de startnotitie die nu ter inzage ligt. Naar aanleiding daarvan kunnen degenen die dat willen, aangeven welke relevante te onderzoeken (milieu)aspecten er volgens hen nog ontbreken in de startnotitie en aanvullend daarop volgens hen dienen te worden onderzocht. Verder kan iedereen reageren op de te onderzoeken alternatieven en de voorgestelde procedure.

Schriftelijke reacties moeten voor 10 januari 2009 zijn ingediend bij:

Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant

t.a.v. de heer J.H.A.M. van der Wijst

Postbus 90151

5200 MC 's-Hertogenbosch

Korte inleiding over het te nemen initiatief door Lambert Verheijen

De heer Verheijen legt uit dat het initiatief voor de waterberging bij Diesdonk niet op zichzelf staat maar een van de eerste generatie waterbergingsgebieden is dat onderdeel uitmaakt van het reconstructieplan De Peel. Nu is het moment aangebroken dat voor dit initiatief de bestemmingsplannen van de gemeenten moeten worden aangepast op basis van de uitgangspunten uit het reconstructieplan. Daarbij is het belangrijk een milieueffectrapportage te laten uitvoeren om in beeld te brengen welke eventuele bezwaren er kleven aan het te nemen initiatief voor het milieu en landschap, de waterhuishouding, inwoners en ondernemers in het beoogde plangebied. Aangezien het waterbergingsgebied valt binnen de drie gemeenten Asten, Deurne en Helmond trekken zij samen met het waterschap op als partners in dit project. Voor het waterschap en de gemeenten is het van belang dat zij de mogelijkheid hebben om het plangebied straks daadwerkelijk te kunnen inrichten. Naast deze m.e.r.-procedure loopt er in deze regio op dit moment ook nog een andere m.e.r.-procedure, namelijk het Meros-project voor de aanwijzing van nieuwe woningbouw- en bedrijventerreinlocaties. Dit project is onlangs regelmatig in het lokale nieuws aan de orde geweest. Ook Diesdonk komt in die m.e.r.-procedure aan de orde, maar het Meros-project is primair gericht op woningbouw en bedrijventerreinen, terwijl de m.e.r.-procedure van deze bijeenkomst uitsluitend gaat over de waterberging in Diesdonk. Het waterschap heeft uitgebreid overleg gehad met de gemeenten en is tot de conclusie gekomen dat in Diesdonk waterberging prima kan plaatsvinden zonder dat andere ontwikkelingen in het gebied de berging in de weg komen te staan. Daarom is dit ook een zelfstandige procedure en kunnen alle belanghebbenden hier zelfstandig reageren op de functiewijziging voor zo'n 140 hectare die de initiatiefnemers denken hiervoor nodig te hebben. Verder laat de heer Verheijen weten dat wanneer het bestemmingsplan wordt vastgelegd er daarna nog met een inrichtingsvisie wordt gekomen om op perceelniveau duidelijk te maken wat de consequenties zijn van de waterberging. Dit brengt dan weer een zelfstandige inspraakprocedure met zich mee.

De heer Verheijen stelt het zeer op prijs dat er deze avond vele belanghebbenden aanwezig zijn, omdat het waterschap er veel belang aan hecht om met iedereen uit de omgeving goed door te praten wat er door de waterberging wel en niet zal gaan veranderen.

Presentatie van startnotitie voor de m.e.r.-procedure Waterberging Diesdonk

De heer Harrie van der Putten van milieuvadvisiebureau Royal Haskoning geeft een toelichting op het initiatief van het waterschap en de hoofdlijnen van de startnotitie van de milieueffectrapportage (MER) voor de waterberging in Diesdonk. Hij laat weten dat de waterberging in Diesdonk onderdeel uitmaakt van een open planproces waarbij wordt gecommuniceerd met zowel de verschillende belanghebbenden en bewoners als met de bevoegde gezagen. In dit project zijn er onder meer een stuurgroep, kerngroep en klankbordgroep in het leven geroepen en wordt er op verschillende momenten ook met de burgers gecommuniceerd. De besluitvorming vindt plaats in de stuurgroep. Hierin zit het waterschap samen met de betrokken gemeenten. De kerngroep is de ambtelijke vertegenwoordiging van het waterschap en de gemeenten. In de klankbordgroep zijn zo'n 10 verschillende organisaties vertegenwoordigd. Zij worden gedurende het planproces een aantal keer om tafel gevraagd. Daarnaast kunnen alle andere belanghebbenden via de reguliere inspraakperioden hun zegje doen. Tijdens de m.e.r.-procedure is er twee keer een inspraakperiode. Verder is er in het kader van het bestemmingsplan een keer een inspraakperiode en hetzelfde geldt straks voor het inrichtingsplan.

De heer Van der Putten geeft aan dat er tijdens het MER-onderzoek onder meer uitgebreid onderzoek wordt gedaan naar de hydrologie in het gebied, naar de natuur, het landschap en de archeologie, maar ook naar het ruimtegebruik in de vorm van landbouw en recreatie.

Afgelopen periode heeft de initiatiefnemer samen met zijn adviseurs en het bevoegd gezag uitgangspunten voor het ontwerpplan oftewel de inrichting van het beoogde gebied vastgesteld. De keuze voor de inrichting wordt mede bepaald door de uitkomsten van het MER. Daarna wordt de uiteindelijke keuze voor de inrichting verder uitgewerkt in het bestemmingsplan. Het MER is er feitelijk op gericht om de keuzes die worden gemaakt te verhelderen. Het MER biedt voor het initiatief een beschrijving van het nut en de noodzaak van de waterberging in Diesdonk. De opgave is ongeveer 1,2 miljoen m³ water te bergen, maar feitelijk is de opgave nog veel groter. Hoewel die extra m³ water niet in Diesdonk hoeven te worden gerealiseerd is het wel belangrijk dat het elders stroomopwaarts wordt gedaan anders zullen zich beneden Diesdonk de nodige problemen voordoen. In het MER kan iedereen straks lezen hoe en waarom op het getal van 1,2 miljoen m³ is uitgekomen. Verder geeft het MER een overzicht van de beoordelingscriteria en meerdere alternatieven voor het te nemen initiatief. Ook worden in het MER de alternatieven en de varianten daarbinnen met elkaar vergeleken en beoordeeld. Op dit moment bevindt het proces zich in de fase van de startnotitie. Hierin staat wat de onderzoekers gaan beschrijven in het MER. De heer Van der Putten zet vervolgens diverse aandachtspunten bij de waterberging in Diesdonk uiteen. Het gaat vooral om de inpassing in en samenhang met de omgeving waar de waterberging gaat plaatsvinden. Er wordt naar gestreefd de waterberging een onderdeel te maken van het huidige landschap en ruimtegebruik. Daarbij wordt 'waterberging' een nieuwe functie binnen het gebied.

Voor wat betreft de alternatieven laat hij nog weten dat de beslissers verschillende situaties met elkaar moeten kunnen vergelijken. Daarom wordt er een Nulalternatief in het MER opgenomen. Dit alternatief is eigenlijk de huidige situatie waarop de gevolgen van de autonome ontwikkeling tot 2020 worden doorberekend. Met dit alternatief kunnen de andere alternatieven steeds worden vergeleken. Daarnaast wordt er in dit MER een basisalternatief, een basisalternatief plus en het meest milieuvriendelijke alternatief uitgewerkt. Hij verwijst voor een korte beschrijving hiervan naar pagina 27 in de startnotitie. Vervolgens toont de heer Van der Putten diverse kaarten met waterbergingssituaties die zeer frequent of zelfs jaarlijks zullen voorkomen en situaties die slechts 1 keer in de 20, 25 of zelfs 50 jaar optreden. Deze situaties zijn bewust opgetekend in twee verschillende zones. Hij laat de aanwezigen ook nog weten dat het waterschap onlangs heeft uitgerekend hoeveel water er de komende 15 jaar in het gebied geborgen moet worden en hoeveel ruimte dit in beslag neemt. Het gaat dan om een gebied van 80 hectare, dat één keer in de 15 jaar volloopt. In de MER-studie zal dan ook worden onderzocht hoe het volume van dit gebied (die 80 hectare) kan worden teruggebracht. Er wordt onder andere gestreefd de waterberging te laten plaatsvinden in de gebieden die toch al voor natuur bestemd zijn. Het doel is het uiteindelijke ruimtegebruik terug te brengen naar 50 à 70 hectare. In de varianten wordt steeds gezocht naar een kleiner bergingsgebied.

Tot slot geeft de heer Van der Putten aan dat voor de calamiteitenberging, de tweede zone, ongeveer 139 hectare nodig is voor de waterberging.

Vragen en discussie over m.e.r.-procedure, het initiatief en de startnotitie

Voorzitter Van der Wijst stelt de aanwezigen in de gelegenheid vragen te stellen over de gehouden inleidingen en presentaties.

De heer De Groot uit Helmond heeft uitgerekend dat wanneer er in het gebied 1,2 miljoen m³ water moet worden geborgen dat het water dan gemiddeld 1 meter hoog komt te staan over het hele gebied. Dit lijkt hem erg onwaarschijnlijk.

Harrie van der Putten licht toe dat sinds de hoogwateroverlast in 1998 de condities tegenwoordig zwaarder zijn gedefinieerd dan voorheen. Er moest in 1998 veel water worden afgevoerd. Er is toen veel te veel water afgevoerd op de Zuid-Willemsvaart. Dit heeft geleid tot de nodige schade onder meer aan de sluizen die het water moesten doorlaten. Hierdoor heeft het water ook veel te hoog achter de dijk gestaan met alle risico's van dien. Rijkswaterstaat heeft toen besloten dat de waterschappen hun eigen bergingsproblemen oplossen. In de toekomst kan het kanaal wel een deel van het water verwerken maar niet meer die hoeveelheden zoals in 1998.

In 1998 was er een T=50 situatie aan de orde. Dit betekent een neerslagsituatie en waterniveau dat eens in de 50 jaar voorkomt. In de berekeningen voor dit initiatief wordt uitgegaan van een T=100 situatie, dus eens in de 100 jaar. Zo'n neerslagsituatie heeft tot nu toe nog nooit plaatsgevonden in Nederland, maar de toekomst brengt deze situaties wel met zich mee en kan een stijging van 1 meter over het gehele gebied tot gevolg hebben. Hier wil het waterschap zich dan ook in nauwe samenspraak met Rijkswaterstaat op voorbereiden.

De heer Lambert Verheijen van het waterschap vult aan dat er in de toekomst wordt gestreefd naar een versterkte vorm van gestuurde waterberging. Dit betekent dat het waterschap in het beoogde gebied bewust water gaat opslaan voor enkele dagen of wellicht een iets langere periode. Hierbij zal het waterschap verantwoordelijk zijn voor de schade aan de eigendommen en gronden van de bewoners in het gebied die optreedt vanwege de waterberging. Vanuit het waterschap wordt er gewerkt aan een computermodel, zodat de belanghebbenden in de loop van dit proces aan de hand van een filmpje kunnen zien hoe het gebied maximaal kan vollopen.

De heer Theo Adriaans uit Ommel is van mening dat hier geen sprake meer is van waterberging, maar juist van waterindustrie. Hij is het eens met de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat die heeft aangegeven dat de waterberging helemaal niet nodig is. Verder geeft hij aan dat er binnen het gebied, waar hij zelf woont, een hoogteverschil is van bijna 2 meter. Naar zijn weten kan het water toch echt niet tegen een bult oplopen.

Ook heeft hij problemen met de duiker die destijds op de hoek van de Aaweg en Stuwweg onder de Aastense Aa is aangelegd. Sindsdien heeft hij wateroverlast gehad. Totdat de bewoners samen met de gemeente op eigen initiatief het water rechtstreeks op de Aa lieten afwateren, was het probleem van de wateroverlast weer opgelost.

Daarnaast is de heer Adriaans van mening dat de waterberging absoluut niet gecombineerd kan worden met landbouw. Geen enkel gewas kan er tegen om twee of meer dagen onder water te staan, laat staan twee weken. Zelfs grasland kan daar niet tegen.

Verder vindt hij het jammer dat tijdens de presentatie en in de startnotitie de gebouwen op de kaarten zijn weggelaten en voor bepaalde percelen een functie is aangegeven die al lang niet meer van toepassing is. Tot slot geeft hij aan dat voor de gewenste waterberging van het waterschap eerder 280 dan 140 hectare nodig zal zijn.

Voorzitter Van der Wijst concludeert uit deze laatste opmerking van de heer Adriaans dat het gebied voor het beoogde initiatief dan niet groot genoeg is.

De heer Verheijen geeft aan dat voor de waterberging echt een oplossing nodig is en dat dan een beekdal van de Aa de meest voor de hand liggende plek is. Hij benadrukt wel dat dit beekdal niet zal worden gebruikt als noodoverloop met plotselinge overstromingen waarvoor geen fatsoenlijke tegemoetkoming tegenoverstaat m.b.t. grondverwerving en schaderegelingen als het gaat om de gewassen. In alle beoogde waterbergingsgebieden hanteert het waterschap de regels die zijn afgesproken met de andere waterschappen, de provincie en de ZLTO. Het is echter wel heel belangrijk om met de mensen uit het gebied te verkennen hoe de waterhuishoudings situatie

daadwerkelijk in elkaar zit. Met andere woorden initiatiefnemer, gemeenten en belanghebbenden moeten elkaar in dit proces helpen om de beste waterbergingsgebieden te vinden met de minste schade voor anderen.

De heer Van der Putten is het inderdaad eens met de heer Adriaans dat water niet tegen een bult kan opstromen. Om het gebied optimaal te kunnen inzetten en meer water kwijt te kunnen, moet het landschap worden aangepast en zal er in het gebied her en der wel grond worden afgegraven. Daarbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de effecten voor de directe omgeving en blijken de ingrepen te leiden tot schade voor de omgeving dan probeert de initiatiefnemer die te voorkomen.

Voor wat betreft de vraag of de omvang van het gebied groot genoeg is voor de waterberging laat **de heer Verheijen** weten dit nader te onderzoeken.

De heer Adriaans wijst op de kaart aan dat het water veel breder uitloopt dan de kaart laat zien.

De heer Van der Putten laat weten dat de kaarten zijn ingetekend aan de hand van de gedetailleerde hoogtekarten van Nederland.

Tot slot vraagt **de heer Adriaans** of het mogelijk is om bij de verschillende stuwen van die blauwe waterstandborden kunnen worden geplaatst. **De heer Verheijen** zegt toe dit te regelen bij afronding van het project.

De heer Berkers weet nog dat bijna 70 jaar geleden het Peelwater vanuit Helmond vanwege de industrie daar niet in de Aa mocht komen en dat daarom de stuw werd dichtgezet. Soms gaf dit dan weer wateroverlast in dit gebied. Hij geeft aan dat deze stuw niet op de kaart is aangegeven. **Voorzitter Van der Wijst** constateert dat het pleidooi van de aanwezigen is dat straks in de modellen goed moet worden bekeken waar het water precies komt te staan en wat de effecten daarvan zijn.

Mevrouw Marian van Rooij merkt op dat zij de uitnodiging pas enkele dagen geleden heeft ontvangen. Dat vindt zij erg laat om zich goed te kunnen voorbereiden op deze avond. Zij wil graag weten wat de gevolgen zijn van de waterberging voor de grondwaterstand in het omliggende gebied en de opwaartse druk voor de gebouwen in het gebied. Verder wil zij weten of er grond wordt aangekocht voor dit plan en of er een schadevergoedingsregeling is voor de landbouwgronden. Naar haar mening is de noodzaak voor de waterberging vooral veroorzaakt door de verstedelijking en de industrie. Zij vindt dan ook dat de kosten daarvoor betaald moeten worden door degenen die dit hebben veroorzaakt. Nu worden de kosten in haar ogen bij de agrariërs neergelegd. Ook wil mevrouw Van Rooij weten hoeveel geld er eigenlijk voor dit plan beschikbaar en door wordt dit gefinancierd. En welke bedragen zijn dan beschikbaar voor de schadevergoedingen. Zij heeft begrepen dat er voor de Knoflookpad al zo'n 250.000 euro is gereserveerd en voor de Gladde slang zo'n 80.000 euro. Zij is dan ook erg benieuwd wat de agrariërs dan voor onkostenvergoeding krijgen.

Over de hoogte van de genoemde stuw wordt gezegd dat deze wordt verhoogd naar 20,5 meter. Zij is benieuwd hoe hoog de stuw op dit moment staat. Zij wenst dan ook dat het waterschap de blauwe borden met de waterstanden (peilschalen) liever vandaag dan morgen bij de stuw gaat plaatsen, zodat de mensen in het gebied dagelijks kunnen zien wat er met die waterstanden gebeurt. Zij wil tot slot graag inzicht krijgen hoe de agrariërs met hun land in het gebied liggen t.o.v. de 21 meter boven NAP die op de kaart wordt aangegeven.

Voorzitter Van der Wijst legt uit dat de uitnodiging die u hebt ontvangen een nieuwsbrief is. Deze is inderdaad wat laat verzonden, maar voorafgaand aan de inspraakperiode is in de lokale huis-aan-huisbladen en kranten een advertentie geplaatst. Verder is besloten om de inspraakperiode onder meer vanwege de feestdagen te verlengen met een week tot en met 9 januari 2009. In totaliteit ligt het plan dan 7 weken ter inzage (vroeger was dit 4 weken). Dit geeft de belanghebbenden ruimschoots de tijd om alles te bestuderen en uw inspraakreactie in te dienen.

De heer Mark Kerkhoff van het waterschap voegt er nog aan toe dat in de 2^e nieuwsbrief al een aankondiging heeft gestaan voor deze bijeenkomst. Alleen was toen de exacte datum en plaats nog niet bekend. Daarnaast is er voldoende via de lokale media gecommuniceerd en heeft het waterschap bewust vlak voor deze bijeenkomst nog een derde nieuwsbrief toegezonden enerzijds om de procedure nog eens toe te lichten en u nog eens te attenderen op deze bijeenkomst.

De heer Van der Putten laat weten dat de stroming van het oppervlakte water in relatie tot het grondwater en de opwaartse druk een zeer belangrijk aspect is in het MER. Alle varianten worden ook voor dit aspect doorgerekend. Iedere peilstijging in de beek kan worden doorberekend naar de hoogtes in de omgeving. Daarnaast wordt ook het effect hiervan voor de landbouw en de woonsituatie gemeten.

De heer Verheijen geeft aan dat het waterschap met subsidie van de provincie dit plan voor de waterberging financiert. Eventuele schaderegelingen worden op een economisch verantwoorde wijze bepaald zoals afgesproken met de ZLTO. Er worden tabellen gehanteerd voor gewasschade, die worden geïndexeerd. Verder is er een onafhankelijke commissie ingesteld die toeziet op de uitkering van die schades.

Voorzitter Van der Wijst legt uit dat het niet alleen de agrariërs zijn die voor dit waterbergingsproject opdraaien, dat doen we met zijn allen. Het plan wordt grotendeels gefinancierd uit de inkomsten van de waterschapsbelasting die iedereen betaald. Mochten er voor dit plan toch bedrijven worden uitgekocht dan gebeurt dat via de reguliere procedures voor schadeloosstelling. Wat betreft de diersoorten, zoals de Knoflookpad en Gladde slang, die mevrouw Van Rooij noemt in haar betoog, die komen hoogstwaarschijnlijk niet voor in dit gebied.

De heer Kerkhoff beantwoordt de vraag over de hoogte van de stuw en de waterpeiling. Hij laat weten dat de stuw Stipdonk, die het meest stroomafwaarts ligt richting het kanaal op zijn hoogste peil staat op 18 meter en 60 centimeter. Hoger kan deze stuw daar niet. De suggestie voor het plaatsen van een peilschaal bij de stuw wil het waterschap graag omarmen.

De heer Wim Kaag weet dat Diesdonk een geschikte locatie is voor moderne windmolens. Toen hem ter ore kwam dat voor Diesdonk een MER zal worden opgesteld voor de waterberging in het gebied, heeft hij bij het waterschap, de gemeente en provincie een plan ingediend voor het plaatsen van windmolens in hetzelfde plangebied. Hij heeft ook gevraagd dit voorstel mee te nemen in het MER. Tot zijn grote verbazing constateert hij nu dat er in de startnotitie helemaal niets is opgenomen over energievoorziening in de vorm van windmolens. De heer Kaag wil graag in het MER zien uitgewerkt dat energievoorziening via windmolens wordt ingepast in het plan voor de waterberging in Diesdonk.

De heer Verheijen zegt nu voor het eerst te horen van het plan van de heer Kaag. Hij laat weten dat wanneer blijkt dat er veel voorstanders zijn om in het gebied energie op te wekken met windmolens er allereerst moet worden onderzocht of Diesdonk daar een technisch goede plek voor is en dat dit landschappelijk kan worden ingepast. Daarnaast moeten dan ook vooral de gemeenten het willen. De heer Verheijen zegt de heer Kaag toe dat samen met de gemeenten zal worden bekeken of Diesdonk een voor de handliggende plek is voor windmolens. Dit betekent echter niet dat dit plan ook daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden.

De heer Kaag benadrukt nog eens dat hij graag in het MER wil zien opgenomen de mogelijkheid dat windmolens samen met de waterberging daar eventueel gerealiseerd kunnen worden.

De heer De Groot wil graag weten of de Aa recht blijft of gaat meanderen (kronkelen). De heer Van der Putten geeft aan dat dit nu nog niet duidelijk is, maar wel in de m.e.r.-studie bekeken gaat worden. Hij denkt echter wel dat het zal gaan om een lichte meandering. Hoeverre dat ook op die plek functioneel is bijvoorbeeld vanuit ecologische motieven is nu nog niet bekend.

50 meter aan weerszijde van de Astense Aa is gereserveerd voor beekherstel. Dit houdt over het algemeen in dat wordt gekeken hoeveel variatie in het dwarsprofiel kan worden aangebracht zodat het biologische leven in het beekgebied toeneemt. Meandering is daar meestal een onderdeel van. In het kader van dit waterbergingsplan wordt zeker ook het beekherstelprogramma meegenomen en als het in de verwachting ligt dat de beek weer gaat meanderen wordt dit zeker in deze MER meegenomen.

De heer Van Helmond begrijpt dat voor het beekherstel nu 50 meter aan weerszijden wordt ontwikkeld, terwijl in het kavelruilprogramma een EVZ van 25 meter is afgesproken. Hij wil weten of het nu gaat om 50 of om 25 meter aan weerszijden van de Astense Aa.

De heer Verheijen zegt toe dat het waterschap zich houdt aan wat is afgesproken.

De heer Kerkhoff bevestigt die afspraak van 25 meter voor de EVZ en voegt er aan toe dat voor het beekherstel het waterschap gronden beschikbaar moet hebben en dat is voorlopig nog niet het geval. Nu richt het waterschap zich primair op de waterberging, maar als dat te combineren is met beekherstel zal het waterschap het niet nalaten. Allereerst zal hier goed onderzoek naar gedaan worden.

Mevrouw Van Rooij wil weten of de stuw Astense Aa verplaatst kan worden en vraagt of er een er een nieuwe stuw bij Stiphout komt. Zij hoort graag wat de plannen zijn voor de stuwen in het gebied.

De heer Kerkhoff laat weten dat stuwen altijd verplaatst of vernieuwd kunnen worden. In het plan is daar nog niet heel exact naar gekeken. Met uitzondering van stuw Stipdonk, die gaat zeker vernieuwd worden en radicaal worden aangepast. Waar deze stuw dan precies komt te liggen hangt af van de uitkomsten van het inrichtingsplan en onder meer deze procedure.

Mevrouw Van Rooij wil ook graag dat er bij de stuw Astense Aa een peilschaal wordt geplaatst.

Het waterschap zegt dit toe!

- PAUZE -

INGEBRACHTE ZIENSWIJZEN

Voorzitter Van der Wijst stelt vast dat er drie aanwezigen van de gelegenheid gebruik maken mondelinge zienswijzen in te brengen. Dit zijn:

1. **De heer E.C.J. Cuppens uit Asten**
2. **De heer Theo Adriaans uit Ommel**
3. **De heer Van der Boomen uit Someren, raadslid in de gemeente Asten**

Zienswijze 1:

De heer Cuppens spreekt in namens de Heemkundekring. Hij geeft aan dat er in Diesdonk waardevolle archeologische waarden zijn te vinden. Hij wil graag dat er in de ontwikkeling en uitwerking van dit plan rekening wordt gehouden met de archeologische waarden en het bodemarchief in het gebied.

Zienswijze 2:

De heer Theo Adriaans benadrukt dat waterberging niet is te combineren met landbouw. Dit wil hij graag in het MER zien opgenomen. Verder wil hij bevestigd zien dat wanneer er schade is er ook op een nette en snelle manier wordt overgegaan tot schadeloosstelling.

Zienswijze 3:

De heer Maarten van der Boomen wil de mensen er graag op attent maken dat het verloop van de m.e.r.-procedure zeer goed is te volgen op de website van de commissie MER in Utrecht. Onder

meer tijdens het Meros-project is gebleken dat er al veel eerder een reactie van de commissie MER lag die haar twijfels uitsprak over de plannen voor woningbouw en bedrijventerreinen, voordat er door de initiatiefnemer en het bevoegd gezag over werd gecommuniceerd. Hij wil graag dat de initiatiefnemer en het bevoegd gezag de belanghebbenden goed informeert over de bevindingen uit het MER.

Verder laat hij weten dat het verhaal van de heer Kaag m.b.t. de windmolens wel bekend is binnen de politiek van Asten. Er is echter nog geen beleid voor geformuleerd, omdat de partijen daar een verschillende mening over hebben. Wel pleit hij ervoor het plan van de heer Kaag in de afwegingen voor dit waterbergingsproject mee te nemen.

Voorzitter Van der Wijst legt uit dat er voor de plannen mbt het opwekken van windenergie naast de besluitvorming bij de gemeenten ook een aparte m.e.r.-procedure voor worden doorlopen voor de locatiekeuze van windmolens. In het kader van dit project wordt afgewogen of het windmolenidee in het initiatief wordt meegenomen.

Verder bevestigt de voorzitter dat de commissie MER inderdaad een openbaar advies uitbrengt dat ook op haar website is te vinden. Wel gaat het hier om een advies aan het bevoegd gezag en dit bevoegd gezag is uiteindelijk verantwoordelijk voor het opstellen van de richtlijnen. Dat het bij het Meros-project zo lang geduurd heeft komt vanwege het feit dat de milieueffectrapportage nog steeds niet klaar is. Dit komt doordat er een dilemma is opgetreden in de locatiekeuze waarover al het nodige in de pers is geschreven. Er zijn namelijk nog twee serieuze alternatieven in beeld en deze moeten gedetailleerder worden afgewogen. Hij verwacht dan ook dat die procedure nog wel enkele maanden zal duren, voordat er een nieuwe inspraakperiode wordt vastgesteld.

SLUITING

Voorzitter Jos van der Wijst maakt de aanwezigen er nog op attent dat iedereen tot en met 9 januari 2009 zijn of haar zienswijze schriftelijk bij de provincie kan indienen. Vervolgens bedankt hij de inleiders voor hun presentaties en uitleg en alle aanwezigen voor hun komst en inbreng. Tot slot wenst hij iedereen wel thuis en sluit daarmee deze informatie- en inspraakbijeenkomst.